

Struikrietzanger

Lazar Brinkhuizen & Dušan M. Brinkhuizen

Op 22 mei 2014 deden wij ons gebruikelijke rondje vogelen in de Eemshaven. Het zonnige weer in combinatie met een matige zuidenwind kon naar onze verwachting leuke vogeltrek en zeldzaamheden opleveren. Desondanks bleek hier weinig sprake van te zijn. We checkten de bekende plekje van het haventerrein, maar hier werden weinig voor ons interessante vogels waargenomen. Eenmaal aangekomen bij de brede singel naast de Eemscentrale op het oostelijke Eemshaventerrein zat een vogel te zingen, die wij niet direct konden thuisbrengen.

Beschrijving

In eerste instantie ging onze gedachte uit naar een afwijkende Bosrietzanger *Acrocephalus palustris*. Opvallend was dat de vogel juist langzamer zong en veel andere vogelsoorten imiteerde. Zonder al te veel versnellingen en met regelmatig hoge fluittonen onderscheidde deze vogel zich toch wel degelijk van een typische Bosrietzanger. Na enkele minuten naar de vogel te hebben geluisterd werd duidelijk dat dit weleens een andere soort kon zijn, mogelijk een Struikrietzanger *Acrocephalus dumetorum*! Om de determinatie als Struikrietzanger te kunnen bevestigen was het voor ons belangrijk om de vogel te zien te krijgen. De vogel bevond zich in het dichte struikgewas en liet zich niet zien. Wij besloten daarom eerst enkele geluidsopnames van de vogel te maken. Vervolgens werd de eigen zang teruggespeeld om te kijken of de vogel hierop zou reageren. Dit bleek direct het geval te zijn en na het afspelen van de opname vloog een vogel van het type *Acrocephalus* uit het dichte struikgewas. De vogel maakte een alarmerend winterkoningachtig rateltje. De vogel kwam tevoorschijn en liet zich enkele seconden goed bekijken. De vogel werd kort daarna enkele minuten zingend waargenomen en Dušan slaagde er in om een aantal bewijsfoto's te maken. Enkele kenmerken leken goed te passen bij de Struikrietzanger. De platte kop met een relatief lange snavel, een opvallende witte wenkbrauwstreep tussen oog en snavel en de korte handpenprojectie bevestigden onze vermoedens. Lazar had inmiddels de geluidsopnames en de foto's geplaatst op een lokale whatsapp-groep voor vogelaars en deed daarnaast een Dutch Bird Alert uitgaan. De vogel heeft tot aan de vroege avond geregeld gezongen en werd soms ook even gezien. De vogel is die dag nog door circa dertig twitchers waargenomen. De volgende dag was er geen spoor van de vogel meer te bekennen. Drie dagen later, op 25 mei, werd een

Struikrietzanger, Eemshaven-oost, Foto: Dušan M. Brinkhuizen
22 mei 2014

Struikrietzanger gevangen en geringd in dezelfde singel door Marcel Sandifort en Lex Tervelde. Het is goed mogelijk dat het om hetzelfde exemplaar ging, maar dat is niet met zekerheid te bepalen.

Determinatie

De vogel werd ontdekt door zang die wij nooit eerder in het veld hadden gehoord. De gedachte ging vrij snel naar Struikrietzanger vanwege de relatief langzame zang van 'zanglijsterachtige kwaliteit' boordevol uitmuntende imitaties van andere vogelsoorten. Dit in tegenstelling tot de Bosrietzanger die in een hoger tempo zingt met typische terugkerende rollende versnellingen en een kortere imitatie van andere vogelsoorten maakt. In het veld (en waarneembaar op de foto's) konden wij de volgende drie diagnostische kenmerken bevestigen: 1. een duidelijke witte wenkbrauwstreep geconcentreerd tussen oog en snavel, 2. een korte handpenprojectie 3. een vlak spotvo-

gelachtig voorhoofd met een relatief lange snavel. De Bosrietzanger *Acrocephalus palustris* heeft een veel minder prominente wenkbrauwstreep, een rondere kop en een lange handpenprojectie. Ook was de vogel minder warm gekleurd dan een Kleine Karekiet *Acrocephalus scirpaceus* die wij in dezelfde singel hadden waargenomen. Geluiden van veel soorten werden geïmiteerd, zoals Kneu, Putter, Huismus, Kleine Karekiet, Matkop, Pimpelmees, Koolmees, Boomklever, Staartmees, Winterkoning, Bijeneter, Witgat, Groenpootruiter, Blauwborst, Tjiftjaf, Fitis, Witte Kwikstaart, Boerenzwaluw, Merel, Zanglijster, Vink en Spreeuw. Naast zang en alarm-roepjes hebben wij meerdere keren een korte 'tjekroep' gehoord. Een opname van de zang is beschikbaar op Xeno-Canto (<http://www.xeno-canto.org/181709>).

Verspreiding en voorkomen

De Struikrietzanger broedt van Oost-Finland tot in Centraal-Azië en overwintert in India en Zuidoost-Azië.

Zijn voorkeur gaat dan uit naar overgroeide open plekken in loofbos en in struiken op rivieroever. Er was in 1998 een broedgeval bij Utrecht. De soort breidt zich in westwaartse richting uit. In Nederland zijn ruim dertig aanvaarde waarnemingen.

Onze waarneming betreft het eerste aanvaarde geval voor de provincie Groningen. Eerdere gevallen (beide vangsten) op 6 mei 2011 en 9 augustus 2013 in de Eemshaven zijn niet door de CDNA aanvaard. Het is onbekend of de vangst van 25 mei 2014 is ingediend bij de CDNA.

Literatuur

www.dutchavifauna.nl

Lazar Brinkhuizen - Groningen
lbrinkhuizen@gmail.com

Dušan M. Brinkhuizen - Guapulo, Quito, Ecuador
d.m.brinkhuizen@gmail.com

Siberische Boompieper

Alwin van Lubeck & Lazar Brinkhuizen

Op 5 november 2014 besloten wij vogels te gaan tellen op de wintervoedselveldjes in en rond de Linthorst Homanpolder. Het was de hele ochtend behoorlijk mistig, maar het werd al snel duidelijk dat er veel vogels langs de kust zaten. In elk struikje zat wel een Roodborst of een Zanglijster en daarom had deze dag alle kenmerken van een kleine 'fall'. Dit wordt zo genoemd als trekvogels massaal binnenvallen. Na de telling te hebben afgerond, gingen wij daarom nog even in het westelijk deel van de Eemshaven vogelen. In de bosjes bij de Borkumlijn en bij het Rijkswaterstaatgebouw zaten veel vogels, maar dit leverde geen noemenswaardige soorten op. Aangekomen bij het gasopslagterrein van Vopak checkte Alwin de voorkant en Lazar de achterkant van het geïsoleerde bosje aldaar. Al snel zag Lazar een opvallende pieper die zich op een takje, laag boven de grond, stilhield. Door de verrekijker kijkend werd direct opgemerkt dat het om een Boompieper *Anthus trivialis* ging òf mogelijk een Siberische Boompieper *Anthus hodgsoni*.

De vogel bewoog op en neer met zijn staart en besloot na enkele seconden naar de grond te duiken om vervolgens in de begroeiing te verdwijnen. Lazar meende tijdens de waarneming een ongestreepte rug te zien en in combinatie met het drukke pompen van de staart brak bij hem paniek uit. Er werd direct naar Alwin geschreeuwd: 'Denk dat ik een Siberische Boompieper

in beeld heb!' Alwin reageerde hier direct op en Lazar rende ondertussen gauw naar de auto om een telescoop en een camera te pakken. Met zijn tweeën hoorden we hierna een kort roepje die de vogel maakte bij het opvliegen. De roep klonk niet direct overtuigend richting Siberische Boompieper en de gedachte ging nu meer uit naar een Boompieper. Uiteindelijk hadden